

Informace projektu

„Zlepšení přístupu zranitelných skupin osob ke spravedlnosti“

Zdroj financování:	Finanční mechanismy Norska 2014 – 2021.
Celková výše grantu:	36 143 241 Kč
Doba realizace:	1. 1. 2020 – 31. 12. 2023
Odpovědná osoba:	Mgr. Jana Zapletalová Koláčková, jzapletalova@jacz.cz

Právo na přístup k soudu je základním lidským právem, které je garantováno každému. Z dostupných dat však vyplývá, že řada skupin osob (děti, osoby se zdravotním, smyslovým či duševním postižením, cizinci, Romové, apod.) čelí specifickým překážkám, které je odrazují od realizace tohoto práva. Projekt se zaměří na identifikování těch překážek, které existují přímo na straně soudů či souvisí s prací soudců, a navrhne postup pro jejich odstranění.

Druhým pilířem projektu je snaha o vytvoření komplexního systému vzdělávání soudců, státních zástupců a dalších osob v justičním systému v oblasti ochrany lidských práv. Projekt v průběhu 4 let umožní JA zaměřit se na tuto oblast a navýšit a aktualizovat vzdělávací aktivity, které nabízí.

Projektové aktivity (výuka, e-learningové kurzy, videa, zahraniční studijní cesty) budou nabízeny účastníkům napříč celou justicí. Aktivity dětské fokusní skupiny pro kvalitu justice a pilotního testování forenzních sociálních pracovníků se pak zaměří na zkvalitňování fungování opatrovnických úseků soudů.

- 1) Realizace prezenční výuky** – jedná se o nejdůležitější aktivitu projektu, v jejímž rámci se budou konat dva typy seminářů: semináře běžné, tj. klasické semináře pro účastníky z justice, a dále semináře pro interdisciplinární týmy při okresních soudech. Tyto semináře jsou specifické tím, že mimo účastníky z justice se jich účastní i jiné profese jako například sociální pracovníci, úředníci OSPOD, soudní znalci, advokáti, mediátoři, psychologové a další pomáhající profese. Tematicky se semináře budou věnovat celému průřezu témat od antidiskriminačního práva, problematice práv osob s postižením, otázkám justice přátelské k dětem apod. Semináře budou jak výukové, tak i výcvikové. **160 klasických seminářů a seminářů pro interdisciplinární týmy.** Plán je proškolit celkem minimálně **4 800 osob**.
- 2) Tvorba e-learningových textů** – součástí projektu bude i vytvoření **10 e-learningových textů** jako podpůrných vzdělávacích materiálů. Jednotlivá témata textů a jejich autoři budou vybráni podle reakcí účastníků na semináře a podle potřeb účastníků.

- 3) Realizace e-learningových kurzů HELP** – Justiční akademie v projektu využije již existujících a velmi kvalitních materiálů z dílny programu Rady Evropy HELP (Human Rights Education for Legal Professionals). Po dobu projektu přeložíme a upravíme pro české potřeby **5 různých e-learningových kurzů** z nabídky programu HELP. Zároveň tyto texty spustíme jako tutorované kurzy pro soudce a státní zástupce. Tuto úpravu budou provádět národní tutoři, kteří zároveň povedou jednotlivé běhy kurzů.
- 4)** Další aktivitou bude vytvoření **5 videí**. Tato 10 až 15 minutová videa budou návodným způsobem vysvětlovat témata jako např. účast u soudního jednání pohledem dítěte, založení a fungování interdisciplinárního týmu v rozvodových kauzách či průběh soudního jednání v romštině.
- 5) Zřízení Dětské fokusní skupiny pro kvalitu justice** – tato aktivita je do projektu zařazena po vzoru UK Family Justice Young People Board. Jde o jednu z forem participace dětí při identifikaci a odstraňování bariér, které mohou být diskriminační nebo děti odrazují od hledání soudní ochrany. Současně se jedná o cennou zpětnou vazbu pro soudy. Postupně bude sestaveno několik týmů složených z dětí a mladých osob, které prošly některým druhem soudního řízení (rodinně-právní, trestní, azylové), přičemž ve skupinách budou vždy zařazeny i děti znevýhodněné. Na základě rozhovorů, které budou s členy těchto skupin vedeny za účasti odborníků na participaci (dětského psychologa či sociálního pracovníka), budou kompletována doporučení, jak průběh soudního řízení více uzpůsobit potřebám dětí a specificky zranitelných skupin dětí.
- 6) Pilotní testování pracovníků na pozici forenzního sociálního pracovníka** – na deseti okresních soudech (OS Chrudim, OS Jeseník, OS Kladno, OS Kroměříž, OS Most, OS Nový Jičín, OS Praha 8, OS Šumperk, OS Vsetín, OS Tachov) bude po dobu projektu testována pozice tzv. forenzního sociálního pracovníka, a to na stávající pozici soudního tajemníka. Pracovníci na této nové pozici by měli být schopni napomoci soudům dostát zvyšujícím se požadavkům na komunikaci s dětmi a osobami s duševní poruchou či jiným postižením v rámci nejrůznějších řízení, které se jich týkají.

Náplní práce tohoto pracovníka bude především zprostředkovávat soudem doporučenou nebo uloženou odbornou pomoc, být rodičům nápomocný při sestavování rodičovského plánu, ve vhodných případech vykonávat či se účastnit výkonu soudního rozhodnutí a zajišťovat participaci dětí, být nápomocný soudcům při realizaci participačních práv nezletilých dětí, v rámci rodinného práva veřejného činit v odůvodněných a naléhavých případech úkony v rámci rozhodování o předběžných opatřeních a dohledu soudu nad výchovou a se souhlasem rodičů (jiných účastníků) dohlížet nad plněním doporučení soudu, v rámci rozhodování o svéprávnostech být

zapojen do zhlédnutí posuzovaného a poskytovat informace posuzovaným a opatrovníkům.

Výstupem této aktivity bude komplexní zhodnocení pilotního testování a vypracování doporučení pro Ministerstvo spravedlnosti, zda tuto pozici v budoucnu zřídít plošně či nikoli.

- 7) Během projektu se uskuteční **5 krátkodobých zahraničních**, maximálně 5 až 7 denních, studijních cest, při kterých účastníci navštíví soudy a jiné instituce a zařízení dle tematického zaměření cesty. Účastníci studijních cest z řad soudců a státních zástupců budou vybíráni v otevřeném výběrovém řízení dle motivačních dopisů a jazykových znalostí.